

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z wniosku J.M.
przy uczestnictwie A.O. i K.Z.
o dział spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 czerwca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 5 czerwca 2020 r., sygn. akt I Ca (...),

**1. pomija dowód z dokumentu dołączonego do pisma z dnia
12 kwietnia 2021 r.,**

2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 5 czerwca 2020 r. Sąd Okręgowy w S. oddalił apelację wnioskodawczynie J.M. od postanowienia wstępnego Sądu Rejonowego w O. z 5 listopada 2019 r., w sprawie z udziałem A.O. i K.Z. o dział spadku.

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wniosła wnioskodawczynie, wskazując na naruszenie art. 233 § 1 w zw. z art. 278 § 1 w zw. z art. 378 § 1 w zw. z art. 391 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c., art. 212 § 1 w zw. z art.

684 k.p.c. oraz art. 227 w zw. z art. 286 k.p.c. oraz art. 391 w zw. z art. 378 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art.

398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zarzuciła, że Sąd drugiej instancji złamał zasady swobodnej oceny dowodów poprzez przyjęcie, iż wydana w sprawie opinia biegłego sądowego ma pierwszeństwo przed pozostałym materiałem dowodowym, a nadto pozwala ona na ustalenie faktów w sprawie, co skutkowało pobieżnym rozpatrzeniem zarzutów postawionych w wywiedzionej apelacji i tym samym pozbawiło skarżącą możliwości skorzystania z przysługującego jej konstytucyjnego prawa do kontroli instancyjnej wydanego orzeczenia. Skarżąca wskazała również, że pozbawiono ją możliwości wykazania swych racji poprzez ograniczenie jej inicjatywy dowodowej i niedokonanie w sposób prawidłowy kontroli instancyjnej. Naruszenia powyższe doprowadziły do nieprawidłowego ustalenia stanu faktycznego sprawy poprzez przyjęcie, iż do masy spadkowej wchodzi majątek będący przedmiotem umowy dożywocia z 10 grudnia 2016 r.

5. Dla skutecznego powołania w skardze kasacyjnej przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2016 r.,

IV CSK 729/14; postanowienie Sądu Najwyższego z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15; postanowienie Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 2018 r., I CSK 725/17; postanowienie Sądu Najwyższego z 5 kwietnia 2019 r., IV CSK 412/18). Nie wystarcza przy tym oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, jeżeli nie spowodowało ono wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi zatem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/05).

6. Skarżąca nie przedstawiła przekonujących argumentów świadczących o występowaniu w sprawie tak rozumianej oczywiściej zasadności skargi kasacyjnej.

Wskazać w pierwszej kolejności należy, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest związany dokonanymi przez sądy *meriti* ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku lub postanowienia sądu drugiej instancji polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wywód zawarty w skardze koncentruje się na przedstawieniu własnej oceny sprawy przez skarżącą oraz polemiki z ustaleniami faktycznymi dokonanymi przez Sąd drugiej instancji, choć oczywiście zawiera także pewne odwołania do zarzutów naruszenia przepisów o postępowaniu dowodowym w zakresie prawidłowości gromadzenia materiału dowodowego. W istocie jednak skarżąca ogranicza się do kwestionowania wniosków przedstawionych w opiniach sądowo psychiatrycznych z 5 czerwca 2019 r. oraz 22 stycznia 2019 r. i przedstawia je jako błędne lub nieprzydatne dla rozstrzygnięcia. Takie rozumowanie - z powodów jakie

wskazano powyżej - nie może prowadzić do przyjęcia, że skarżąca wykazała przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

O oczywistej zasadności skargi nie stanowi też wskazanie, że w wyniku pobieżnej analizy zarzutów w wywiedzionej apelacji skarżąca została pozbawiona przysługującego jej z mocy Konstytucji prawa do kontroli instancyjnej wydanego orzeczenia oraz pozbawiono ją możliwości wykazania swych racji poprzez ograniczenie jej inicjatywy dowodowej.

Przypomnieć należy, że według utrwalonego w judykaturze poglądu z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu orzeczenia każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 maja 2018 r., III CSK 4/18; wyrok Sądu Najwyższego z 4 września 2014 r., II CSK 478/13). Analiza zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego nie daje podstaw do uznania, że nie odniósł się on w stopniu dostatecznym do zarzutów zawartych w apelacji wnioskodawczyni.

Z kolei pozbawienia możliwości wykazania swoich racji skarżąca upatruje w nieprzeprowadzeniu dowodu z opinii Instytutu Psychiatrii i Neurologii w W., Katedry i Kliniki Psychiatrii Uniwersytetu Medycznego w W. oraz Zakładu Medycyny Paliatywnej (...) Uniwersytetu Medycznego. W orzecznictwie wyjaśniono, iż samo niezadowolenie strony z oceny przedstawionej przez biegłych nie uzasadnia potrzeby dopuszczenia przez sąd dowodu z opinii innych biegłych lub opinii instytutu naukowego lub naukowo-badawczego (wyroki Sądu Najwyższego: z 5 listopada 1974 r., I CR 562/74; z 10 stycznia 2002 r., II CKN 639/99; z 30 maja 2007 r., IV CSK 41/07; z 19 listopada 2020 r., II CSK 68/19). Skarżąca poza zanegowaniem oceny dowodów przedstawionej przez Sąd drugiej instancji nie wykazała skutecznie, że w sprawie doszło do naruszenia przepisów postępowania, mogących świadczyć o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Nie może o tym

świadczyc samo subiektywne niezadowolenie skarżącej z wyników przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego.

7. Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

jw